

Samenwerking vmbo Willem van Oranje en Koning Willem I College

Versnelde route Mobiliteit en Transport (voorheen Autotechnicus) voor excellente kaderleerlingen

Dit portret beschrijft een versnelde route die al zo'n 15 jaar bestaat en resulteert uit goede contacten tussen docenten van het vmbo en mbo. De docenten spannen zich in om de route ieder jaar door te laten gaan. In de loop van de tijd is de route opgeschaald naar deelname van vier vmbo's. Inmiddels is het een vakmanschapsroute. Daarnaast bracht het programma Toptechniek in Bedrijf een stimulerend kader en enige financiële ruimte.

Wat is het?

Na signalen van steeds meer oud-leerlingen van het vmbo dat ze zich verveelden in het eerste jaar van het mbo, hebben de docenten van vmbo Willem van Oranje en het Koning Willem I College in 2003 letterlijk de boeken naast elkaar gelegd. Zo ontdekten ze dat er 80 procent overlap in de stof zat. De 'nieuwe' 20 procent was voor de deelnemers nauwelijks herkenbaar. In het mbo haakten daardoor deelnemers af bij de les. Het mbo wilde wat doen aan het gebrek aan animo. Gezamenlijk ontwierp men een versnelde route, waarbij leerlingen in het vmbo na gerichte voorbereiding, aansluitend aan het vmbo-examen in zeven weken tijd het eerste leerjaar mbo behalen en na de vakantie instromen in leerjaar 2 van de opleiding Eerste autotechnicus. Aanvankelijk ging het om een handvol leerlingen, die het theoretisch deel volgden op de vmbo-school en vervolgens "drie keer op en neer crosten naar het KWIC voor de toetsen". Daar was een aparte ingang voor ze geregeld. Formeel konden ze immers geen examen doen op het mbo, omdat ze daar niet ingeschreven stonden. Als ze het examen gehaald hadden, stroomden ze in het tweede jaar van de opleiding in. In de loop van de tijd zijn meer scholen toegetreden. Samen zijn ze vervolgens binnen het programma Toptechniek in bedrijf Noordooost Brabant een versnelde vakmanschapsroute gaan aanbieden.

Daarmee komt het aantal deelnemers van de vier scholen samen jaarlijks op tussen de 10 en 20. Het gaat om een homogene groep van excellente, gemotiveerde en doelgerichte kaderleerlingen.

Structuur en organisatie: wat heeft men met elkaar geregeld?

Er ligt geen samenwerkingsovereenkomst of convenant aan de samenwerking ten grondslag. 'We werken op basis van vertrouwen, net zoals dat de cultuur is in de autobranche'. De stilzwijgende afspraak – en het vertrouwen – is dat het vmbo er alles aan doet om de leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden, zodat ze succesvol zijn in het versnelde traject.

Bij de start van de route was er veel overleg. "De frequentie daarvan is in de loop van de tijd omlaag gegaan, omdat we van elkaar weten wat we doen en hoe we het doen". Het vmbo zorgt dat de leerlingen alle vakken gehad hebben die ze moeten hebben. De docent van het mbo zorgt dat de leerlingen in zeven weken alle stof krijgen die nodig is om het eerste jaar te behalen. De laatste jaren zijn er drie tot vier overleggen per jaar. In de jaren daarvoor was er om de maand overleg, omdat toen vier vmbo's aan de route gingen deelnemen en de herziening van de kwalificatiedossiers werd doorgevoerd. Die situatie vroeg meer afstemming. Tussendoor is er mailcontact. De mbo-docent haalt de benodigde uren deels uit ontwikkeltijd en deels uit vrije tijd. In de eerste week van de (mbo-)vakantie regelt de mbo-docent de administratie van het versneld traject; in de laatste week van de vakantie moeten de leerlingen worden opgenomen in het mbo-systeem.

Veranderingen aan beide kanten van de streep (herziening van de kwalificatiestructuur, invoering nieuwe beroepsgerichte examens) vragen voortdurend om overleg en aanpassingen in het programma. "Dat blijft ook zo; de ervaring leert dat er wel elke drie, vier jaar weer een verandering komt". Dit jaar gaat de eerste lichterling leerlingen die volgens de nieuwe profielen, - i.c. Mobiliteit en Transport-, is opgeleid naar het mbo.

De scholen nemen deel aan het programma Toptechniek in bedrijf. TiB regio Noordoost Brabant kent drie stromen: BWI, PIE en Mobiliteit en Transport. De docenten van de vier vmbo-scholen die de route met het mbo aanbieden, nemen deel aan de profielwerkgroep Mobiliteit en Transport.

Met de vmbo-scholen die samen de versnelde route aanbieden is afgesproken om drie van de vier keuzevakken vast te leggen. De drie vakken moeten voldoende worden afgerond. In de zeven weken gelden alle eisen voor het eerste jaar mbo.

Hoe werkt het?

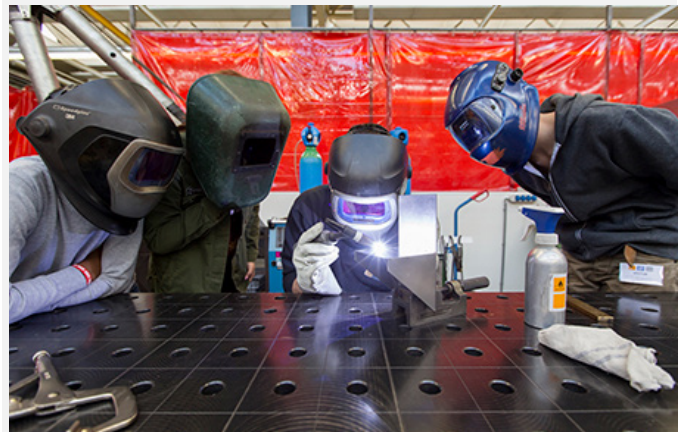
Na een gerichte voorbereiding op het vmbo volgen excellente leerlingen van de kaderleerweg in zeven weken een zwaar programma. Daarmee laten ze ook zelfstandigheid en motivatie zien. De groep is bewust niet te groot. Een leerling moet de keuzevakken afgerond hebben, het werk goed doen en bereid en gemotiveerd zijn er eigen tijd in te steken. De constructie start na het vmbo eindexamen. Op een vrijdag na het examen start de introductie, op maandag en dinsdag lopen ze stage, de rest van de week volgen ze het programma op het mbo en leggen alle toetsen af. Leerlingen zijn ingeschreven bij het vmbo, maar volgen onderwijs bij het mbo en maken daar toetsen. Het mbo kan dat niet in het eigen administratiesysteem kwijt, want de leerlingen zijn nog niet ingeschreven bij het mbo. Mocht een leerling bijvoorbeeld tijdens het traject horen dat hij het eindexamen vmbo niet gehaald heeft, dan moet hij terug naar het vmbo.

In het mbo bleek dat sommige deelnemers aan de versnelde route nog wat sleutelvaardigheden tekort kwamen om direct na twee jaar aan de slag te kunnen als eerste monteur. Daarop is besloten het mbo-schoolprogramma wel binnen twee jaar te houden, maar de praktijk dan eventueel met een half jaar te verlengen. Dat heeft als voordeel dat er geen apart programma voor deze groep geschreven hoeft te worden.

Wat zijn de resultaten?

Alle leerlingen die deelnemen halen het. De selectie is dus goed, zo ook de omvang van de groep. Dat zijn voorwaarden om dit resultaat te bereiken. Er is op het mbo een verschil merkbaar tussen leerlingen die van de vier deelnemende vmbo's komen of van andere vmbo's, maar ook tussen de 'reguliere' deelnemers in mbo leerjaar 2 en die aan het versnelde traject: de laatste groep heeft zijn spullen beter op orde, weet wanneer de examens zijn, kan plannen en is zelfstandiger.

De leerlingen die de opleiding afronden komen twee jaar jonger dan het bedrijfsleven gewend is op de arbeidsmarkt met het diploma eerste monteur. Dat is even wennen. Afgemeten aan competenties is er zelden een probleem.

Hoe zijn de financiën geregeld?

Door het programma Toptechniek in bedrijf is er financieel wat ruimte gekomen en is de route wat beter op de rit gekomen. De laatste periode van het schooljaar kan de mbo-docent daardoor drie, vier uren besteden aan de voorbereiding. Mbo-docent: "Ik ben daar zelf niet zo mee bezig. Ik draai mijn uren en als het echt teveel wordt ga ik naar mijn leidinggevende en haalt die er wat vanaf." Er is een kleine groep docenten betrokken. Als er wat financiële dekking is zal een leidinggevende eerder besluiten om het door te laten gaan.

Wat is nodig om de route door te laten gaan?

"Voorop staat: we willen dit en we gaan het doen. Wat er ook bij komt, ik zal altijd blijven zoeken, misschien tussen de mazen door, om te zorgen dat het wel werkt. Meer aandacht voor de samenwerking en aansluiting tussen het vmbo en mbo, zoals in Toptechniek gebeurt, helpt. Het voelt af en toe alsof het vmbo en mbo twee grote oceanen zijn die over de wereldzee varen, maar weinig met elkaar te maken hebben."

Het mbo is bepalend of de route doorgaat. "Het staat of valt met de bereidwilligheid van het mbo om iets te doen, in dit geval aan het lage welbevinden van de leerlingen in het eerste jaar. Als het mbo niet wil, houdt het op". Het KW1C heeft het belang van de leerling hoog in het vaandel. De inzet van de mbo-docent is vervolgens essentieel: hij pakt het op, zet de structuur klaar, maakt de planning voor de route, regelt de informatieavond voor ouders, de intro-dag voor de leerlingen zodat er meteen gestart kan worden, geeft de les, is mentor van de groep. Het is serieus opgepakt en uitgebreid naar andere scholen. De mbo-docent is in feite de spil waarop deze route draait. Het vmbo krijgt formulieren van wat leerlingen op stage moeten doen, welke lesstof ze gehad moeten hebben. "Dat is zo gewoon geworden, dat het niet meer voelt als extra". De leiding staat positief tegenover de route. In de beginperiode was het draagvlak er niet bij alle docenten. Dat kwam ook, omdat de opleiding verkort was van vier naar drie jaar. Een leerling in een versnelde route is na twee jaar al eerste monteur. Dat voelde voor sommige docenten als: 'zij (het vmbo) doen ons werk.' Na een uitgebreide toelichting aan mbo-docenten over de route en wat waar gebeurt, zakte dat gevoel. Af en toe moet de toelichting weer even herhaald worden.

Zijn er knelpunten in de omgeving die een rol spelen?

Het programma van de bbl-dag is overladen. Voorheen bestond het programma uit autotechniek en maatschappijleer. Nu is dat naast autotechniek ook Nederlands, rekenen, Engels en loopbaan- en burgerschap. Daarmee is de dag bbl zo vol, dat het moeite kostte om het traject door te laten gaan. In het eerste jaar mbo moet een deelnemer ook een substantiële hoeveelheid tijd besteden aan keuzedelen. Daarvoor kan geen vrijstelling worden verleend. Zouden de deelnemers dat in het tweede leerjaar doen, dan wordt het aantal uren zo hoog, dat een leerling misschien wel twee dagen in de week naar school zou moeten. Dat vraagt voortdurende aanpassing van het bbl-programma, maar de overladenheid geldt

eigenlijk ook voor de bol. Een versnelde route heeft naar verhouding meer 'last' van zaken die erbij komen. De groepsgrootte en de administratieve taken zetten de contacttijd onder druk.

"Het zou fijn zijn als er voor het mbo structureel financiële ruimte is om dit soort trajecten te kunnen blijven doen", vinden beide docenten. Dit traject staat. Vanuit Toptechniek wil men de samenwerking ook voor andere groepen aanhalen. Daarover worden gesprekken gevoerd met de teamleider en mbo-directeur over hoe dat aan te vliegen. Dan gaat het om niet om versnelde maar volledige programma's voor leerlingen met diverse (onderwijs- en begeleidings)behoeften. "We willen graag het bedrijfsleven bij het traject betrekken. Dat vraagt van het bedrijfsleven een andere mindset: niet alleen denken in voordelige kostenplaatjes en de beste leerling, maar ook erkennen dat het onderwijs een eigen lijn en opdracht heeft waarin het ook gaat over cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling e.d."

Hoe verder?

Wellicht sluit een vijfde vmbo-school aan. Men ziet mogelijkheden om in meerdere opleidingen (niet alleen in techniek, maar bijvoorbeeld ook in economie) versnelling te kunnen realiseren volgens een vergelijkbare constructie. Gebrek aan tijd bij de betrokken docenten staat dit vooralsnog in de weg. Het is lastiger om routes/programma's te maken voor leerlingen die meer tijd nodig hebben.

Gesprekspartners: Hedzer van der Kooi (mbo-docent Koning Willem I College, Mobiliteit en Logistiek), Marten Jongenelen (vmbo-docent Willem van Oranje College in Wijk en Aalburg)

Meer lezen:

Vmbo-leerlingen Willem van Oranje College stappen versneld mbo-opleiding in. Zie: <https://nieuwvmbo.nl/inspiratie/artikelen/vmbo-leerlingen-willem-oranje-college-stappen-versneld-mbo-opleiding/>

Contact:

info@sterkberoepsonderwijs.nl

Meer informatie:

www.sterkberoepsonderwijs.nl